

CUPRINS

<i>Cuvânt-înainte</i>	13
I. INTRODUCERE ÎN PSIHOLOGIA COGNITIVĂ	
I.1. Perspective filosofice care au precedat apariția psihologiei: raționalism <i>versus</i> empirism	19
I.2. Perspective psihologice care au precedat și favorizat apariția psihologiei cognitive	21
I.2.1. Structuralismul	22
I.2.2. Funcționalismul	22
I.2.3. Asociaționismul – o sinteză integratoare	24
I.2.4. De la asociaționism la behaviorism	25
I.2.5. Gestaltismul	27
I.3. Apariția psihologiei cognitive	27
I.3.1. Rolul psihobiologiei	28
I.3.2. Ingineria și computația	29
I.4. Metode de cercetare în psihologia cognitivă	31
I.5. Principalele probleme, teme și domenii de studiu ale psihologiei cognitive	38
Întrebări pentru verificarea cunoștințelor	44
Concepte-cheie	45
Surse bibliografice electronice	45
II. NEUROȘTIINȚA COGNITIVĂ	
II.1. Organizarea sistemului nervos: de la neuron la creier	47
II.1.1. Structura și funcția neuronului	47
II.1.2. Organizarea nivelară a sistemului nervos: organizarea structurală	50
II.2. Vizualizarea structurilor și funcțiilor creierului	51
II.2.1. Studiile postmortem	51
II.2.2. Studiile pe animale	52
	5

II.2.3. Înregistrarea activității electrice a creierului	52
II.2.4. Tehnici imagistice statice	53
II.2.5. Tehnici imagistice metabolice	54
II.3. Cogniție și creier: cortexul și alte structuri cerebrale	56
II.4. Cortexul cerebral și localizarea funcției	60
II.4.1. Specializarea emisferică	61
II.4.2. Lobii emisferelor cerebrale	67
II.4.3. Arii de asociere	69
Întrebări pentru verificarea cunoștințelor	70
Concepte-cheie	70
Surse bibliografice electronice	71

III. ATENȚIA ȘI CONȘTIINȚA

III.1. Natura atenției și a conștiinței	72
III.2. Procesarea preconștientă a informației	74
III.3. Procese controlate vs. procese automate	76
III.4. Greșeli și scăpări	79
III.5. Obișnuirea și dezobișnuirea	82
III.6. Funcțiile atenției	85
III.7. Natura detectării semnalului	86
III.8. Vigilența și căutarea	87
III.8.1. Vigilența	87
III.8.2. Căutarea	92
III.9. Atenția selectivă. Modelele atenției	92
III.10. Atenția focalizată sau concentrată	100
III.11. Efectul Stroop	103
III.12. Atenția distributivă	104
III.13. Atenție, conștiință și percepție	105
Întrebări pentru verificarea cunoștințelor	107
Concepte-cheie	107
Surse bibliografice electronice	108

IV. PERCEPȚIA

IV.1. Senzația și percepția	109
IV.2. Percepția tridimensională (a adâncimii)	110
IV.3. Constantele perceptive	114
IV.4. Recunoașterea pattern-ului	116
IV.4.1. Abordările ascendente („bottom-up”): percepția directă ...	116

IV.4.2. Abordările descendente („top-down”): percepția constructivă	120
IV.5. Importanța setului în explicarea percepției	126
IV.6. Iluziile	129
IV.7. Forme speciale de percepție	136
IV.7.1. Percepția subliminală	136
IV.7.2. Percepția extrasenzorială	138
IV.7.3. Percepția fenomenelor luminoase rare	139
IV.8. Tulburările percepției	141
IV.9. Aplicații practice ale percepției și viitorul cercetărilor în psihologia percepției	142
Întrebări pentru verificarea cunoștințelor	144
Concepte-cheie	144
Surse bibliografice electronice	145

V. MEMORIA

A. <i>Modele și metode de cercetare ale memoriei</i>	146
V.1. Probe utilizate pentru măsurarea memoriei	147
V.2. Modelul tradițional al memoriei	149
V.3. Memoria senzorială	151
V.3.1. Memoria imediată auditivă (memoria ecoică)	152
V.4. Memoria de scurtă durată (MSD)	153
V.5. Memoria de lungă durată (MLD)	153
V.6. Alternative la modelul modal al memoriei. Modelul nivelului de procesare a informațiilor („levels-of-processing framework” sau LOP)	154
V.7. Modelul memoriei de lucru („working memory”)	156
V.8. Modelul modal al memoriei cu intrări multiple („multiple-memory-systems”)	158
V.9. Memoria în viața cotidiană	159
V.10. Memoria excepțională și neuropsihologia	160
V.11. Tulburările memoriei: amnezia	162
V.11.1. Amnezia retrogradă (de evocare)	162
V.11.2. Amnezia anterogradă (de fixare)	163
V.11.3. Amnezia și distincția dintre memoria explicită și cea implicată	163
V.11.4. Amnezia și neuropsihologia	164
Întrebări pentru verificarea cunoștințelor	165
Concepte-cheie	166

B. <i>Procesele memoriei</i>	166
V.12. Encodarea	167
V.12.1. Natura encodării	167
V.12.2. Formele encodării	168
V.12.3. Factorii facilitatori și perturbatori ai encodării	170
V.13. Stocarea	174
V.13.1. Durata și dinamica stocării	174
V.13.2. Uitarea: forme, teorii și rolul său în existența umană	180
V.14. Recuperarea	184
Întrebări pentru verificarea cunoștințelor	185
Concepte-cheie	186
Surse bibliografice electronice	186

VI. REPREZENTAREA ȘI ORGANIZAREA CUNOȘTINȚELOR ÎN MEMORIE

A. <i>Reprezentarea și manipularea cunoștințelor în memorie:</i>	
<i>imagini și propoziții</i>	187
VI.1. Reprezentarea mentală a ceea ce cunoaștem	188
VI.2. Reprezentări externe: imagini versus cuvinte	189
VI.3. Imaginea mentală	192
VI.4. Teoria codării duale: Imagini analoage versus simboluri	194
VI.5. Teoria propozițională („propositional theory”)	195
VI.6. Manipularea mentală a imaginilor	196
VI.6.1. Rotațiile mentale	198
VI.6.2. Privirile rapide	198
VI.7. Modelele mentale ale lui Johnson-Laird	199
VI.8. Dovezi neuropsihologice pentru codurile multiple	200
Întrebări pentru verificarea cunoștințelor	201
Concepte-cheie	202
B. <i>Reprezentarea și organizarea cunoștințelor în memorie:</i>	
<i>concepte, categorii, rețele și scheme</i>	202
VI.9. Organizarea cunoștințelor declarative	203
VI.9.1. Concepte și categorii. Categorii bazate pe trăsături	203
VI.9.2. Teoria prototipului	204
VI.9.3. O sinteză: combinând teoria bazată pe trăsături cu cea a prototipului	206
VI.9.4. Modelele rețelelor semantice	208
VI.9.5. Reprezentări schematice	212

VI.9.5.1. Schemele cognitive	212
VI.9.5.2. Scenariile cognitive	214
VI.10. Reprezentările cunoștințelor procedurale	216
VI.10.1. Modelele ACT* și ACT-R	218
VI.10.2. Procesarea paralelă: modelul conexionist	221
Întrebări pentru verificarea cunoștințelor	225
Concepte-cheie	225
Surse bibliografice electronice	226

VII. LIMBAJUL

A. Dezvoltarea limbajului	227
VII.1. Limba	227
VII.2. Controversa Skinner-Chomsky. Teorii noi cu privire la achiziția limbajului	229
VII.3. Etapele dezvoltării limbajului	232
Întrebări pentru verificarea cunoștințelor	235
Concepte-cheie	236
B. <i>Limbaj și context</i>	236
VII.4. Citirea: procese descendente și procese ascendente	237
VII.4.1. Aspectele perceptive ale citirii	237
VII.4.2. Procesele lexicale și citirea	238
VII.5. Gândire, limbă, limbaj	240
VII.5.1. Diferențele dintre limbi	240
VII.5.2. Relativitatea lingvistică: ipoteza Sapir-Whorf	241
VII.5.3. Universalele lingvistice	243
VII.5.4. Bilingvismul și dialectele	244
VII.5.5. Ipotezele sistemului-singular („single-system”) și sistemului dublu („dual-system”)	246
VII.5.6. Amestecul și schimbarea limbilor	248
VII.6. Scăpările verbale („slips of the tongue”)	249
VII.7. Limbajul metaforic	250
VII.8. Limbajul în context social	251
VII.9. Limbajul, genul și vârsta	253
VII.9.1. Encodarea semantică: recuperarea cuvintelor din memorie	257
VII.9.2. Dobândirea vocabularului: derivarea sensurilor cuvintelor din context	258
VII.9.3. Înțelegerea ideilor dintr-un text: reprezentările propoziționale	258

VII.9.4. Reprezentarea textului în modele mentale	259
VII.9.5. Înțelegerea unui text pe baza contextului și a perspec- tivei personale	261
VII.10. Neuropsihologia limbajului	262
VII.10.1. Afazia	262
VII.10.2. Autismul	265
Întrebări pentru verificarea cunoștințelor	266
Concepte-cheie	266
Surse bibliografice electronice	267
VIII. REZOLVAREA DE PROBLEME ȘI CREATIVITATEA	
VIII.1. Procesualitatea rezolvării de probleme	269
VIII.2. Tipuri de probleme	271
VIII.2.1. Problemele bine definite	272
VIII.2.1.1. Problemele izomorfe	275
VIII.2.2. Problemele slab definite și rolul insight-ului	276
VIII.2.2.1. Perspectiva gestaltistă	277
VIII.2.2.2. Perspectiva „nimic special” („the nothing- special view”)	278
VIII.2.2.3. Perspectiva neo-gestaltistă	278
VIII.2.2.4. Perspectiva celor trei procese („the three- process view”)	279
VIII.3. Obstacole și ajutoare în rezolvarea de probleme	281
VIII.3.1. Seturile mentale, apărarea și fixarea	281
VIII.3.2. Transferul pozitiv și transferul negativ	282
VIII.3.2.1. Transferul analogiilor	283
VIII.3.2.2. Transferul intenționat și căutarea analogiilor	285
VIII.3.3. Incubația	286
VIII.4. Experții și rezolvarea de probleme	289
VIII.5. Creativitatea	291
VIII.5.1. Creativitatea înseamnă cât produci	292
VIII.5.2. Creativitatea este ceea ce știi	293
VIII.5.3. Creativitatea este ceea ce ești	295
VIII.5.4. Creativitatea înseamnă locul în care te afli	295
VIII.5.5. O sinteză a teoriilor creativității	296
Întrebări pentru verificarea cunoștințelor	298
Concepte-cheie	299
Surse bibliografice electronice	300

IX. RAȚIONAMENTUL ȘI DECIZIA

IX.1. Raționamentul	301
IX.1.1. Tipuri de raționament	302
IX.1.1.1. Raționamentul inductiv	302
IX.1.1.2. Raționamentul deductiv	306
IX.2. Decizia	312
IX.2.1. Modele normative ale luării deciziei	312
IX.2.2. Modele descriptive ale luării deciziei	317
IX.2.3. Scheme și strategii cognitive implicate în luarea deciziei ...	319
IX.2.3.1. Decizia și schemele cognitive	319
IX.2.3.2. Prototipicalitatea alternativelor	320
IX.2.3.3. „Ancorarea” alternativelor	322
IX.2.3.4. Memoria și accesul la alternative	323
IX.2.3.5. Postevaluarea alternativelor	325
IX.2.3.6. Eroarea jucătorului	325
IX.2.4. Variabilitatea preferințelor. Raționalizarea alegerilor	327
Întrebări pentru verificarea cunoștințelor	327
Concepte-cheie	328
Surse bibliografice electronice	328

X. DEZVOLTAREA COGNITIVĂ

X.1. Principii generale ale dezvoltării cognitive	331
X.2. Maturizarea proceselor gândirii. Teoria lui J. Piaget asupra dezvoltării cognitive	332
X.3. Evaluarea teoriei maturizării proceselor cognitive a lui Piaget	340
X.4. Teoreticienii neopiagetieni. Perspective alternative asupra maturizării proceselor gândirii	342
X.5. Influențele socioculturale asupra proceselor gândirii	343
X.6. Dezvoltarea abilităților de procesare a informațiilor	345
X.7. Abilități metacognitive și dezvoltarea memoriei	346
X.8. Dezvoltarea cognitivă în perioada adultă	349
X.8.1. Modele ale dezvoltării și declinului	349
X.8.2. Înțelepciunea și bătrânețea	353
Întrebări pentru verificarea cunoștințelor	354
Concepte-cheie	354
Surse bibliografice electronice	355
Bibliografie	357

